

УДК 378.147.018.46:614.253.1:618
DOI 10.11603/m.2414-5998.2022.1.12946

А. В. Бойчук

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-2191-0383>

ResearcherID W-1870-2017

Scopus Author ID 57219835870

В. С. Шадріна

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-3731-4700>

О. І. Хлібовська

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-3293-0010>

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України

ЯКІСНА ПІДГОТОВКА ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ І КУРСАНТІВ НА КАФЕДРІ АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ ФПО – ВИМОГА СУЧАСНОСТІ

A. V. Boychuk, V. S. Shadrina, O. I. Khlibovska

I. Horbachevsky Ternopil National Medical University

QUALITY TRAINING OF INTERNS AND CADETS AT THE DEPARTMENT OF OBSTETRICS AND GYNECOLOGY OF FACULTY OF POSTGRADUATE DUCATION – A MODERN REQUIREMENT

Анотація. Впровадження сучасних технологій викладання спрямоване на кінцеву мету – підготувати висококваліфікованих, конкурентоспроможних спеціалістів. Завдяки використанню ІТ-технологій для дистанційного (у тому числі в режимі on-line) навчання є можливість для лікарів акушерів-гінекологів бути ознайомленими з не тільки відпрацьованими методиками, схемами, підходами в лікувальному процесі, а й з новинками в цій сфері, підвищувати професійну кваліфікацію без припинення робочого процесу. Для формування системи професійних теоретичних та практичних знань у лікарів-інтернів і лікарів-курсантів у світі широко застосовують ситуаційне моделювання. Використання у навчальному процесі ситуаційних задач сприяє активності лікарів-інтернів та курсантів у практичній роботі, їх професійному розвитку й дисциплінації мислення.

Ключові слова: ІТ-технології; дистанційне навчання; професійний ріст; симуляційне навчання; ситуаційні задачі.

Abstract. Due to the use of IT technologies for distance learning (including on-line training), it is possible for doctors obstetrician and gynecologists to be acquainted with not only worked out techniques, schemes, approaches in the medical process, but also with novelties in this area, to increase professional qualifications without termination of the work process. For the formation of a system of professional theoretical and practical knowledge among interns and doctors-cadets in the world, situational modeling is widely used. The use of situational tasks in the educational process promotes the activity of interns and students in practical work, their professional development and discipline of thinking.

Key words: IT technologies; distance learning; professional growth; simulation training; situational tasks.

Вступ. Вища медична освіта повинна забезпечити високоякісну підготовку студентів і є важливою складовою реформування галузі охорони здоров'я та реалізації соціальних пріоритетів держави, оскільки від рівня підготовки майбутніх лікарів залежить якість надання медичної допомоги населенню країни. Сучасний розвиток медичної науки і практики зумовлює необхідність вносити корективи в підготовку та підвищення кваліфікації медичних працівників із наближенням їх освіти до

міжнародних стандартів. Саме тому якість освіти в закладах вищої освіти необхідно покращити шляхом ефективної організації та інформатизації навчального процесу, впровадженням передових наукових розробок у практику викладання, забезпеченням високого професіоналізму викладачів, створенням сучасної навчально-методичної бази в усіх освітніх галузях, зокрема і медичній.

За останні роки ми маємо можливість спостерігати, як Україна впевнено крокує в Європейський освітній простір. Євроінтеграційні процеси та

© А. В. Бойчук, В. С. Шадріна, О. І. Хлібовська

перебудова суспільно-економічних відносин, які в останні роки спостерігаються в Україні, приводять до необхідності змін у системі вищої медичної освіти.

Одним із основних завдань вищої медичної школи є покращення якості навчального процесу. Це означає, що інноваційна освіта існує не лише для передачі знань, а також для отримання базових навичок, які допоможуть отримати нові знання інтернами та курсантами самостійно та в подальшому застосовувати ці знання та навички для успішної діяльності в професії лікаря акушера-гінеколога.

Впровадження сучасних технологій викладання спрямоване на кінцеву мету – підготувати висококваліфікованих, конкурентоспроможних спеціалістів, які володіють званнями, вміннями та навичками на професійному рівні, які здатні до ефективної діяльності, готові до професійної мобільності. При цьому в процесі навчання мають широко застосовуватись як новітні технології, так і традиційні засоби навчання. Важливу роль у підготовці майбутніх медичних працівників, здатних до прийняття самостійних рішень, відповідальних за свою професійну діяльність, відіграють викладачі, які володіють глибокими фаховими та психолого-педагогічними знаннями, орієнтуються в сучасних досягненнях медичної науки, володіють методами наукового дослідження, методиками професійно-творчого розвитку й саморозвитку, керуються високоморальними життєвими принципами.

У своїй практичній діяльності викладачі нашої кафедри прагнуть реалізувати мету навчання інтернів та курсантів як підготовку висококомпетентних спеціалістів акушерів-гінекологів. Компетентнісний підхід навчання переносить акцент з поінформованості інтерна та курсанта на їх уміння використовувати інформацію та знання для вирішення реальних медичних ситуацій в акушерстві та гінекології.

Мета статті – оцінити особливості викладання теоретичних та практичних знань лікарям-інтернам та лікарям-курсантам зі спеціальності «Акушерство та гінекологія», ефективність оволодіння ними спеціальними навичками в практичній роботі лікаря.

Теоретична частина. Освіта належить до найважливіших напрямків державної політики України. Держава виходить з того, що освіта – це стратегічний ресурс соціально-економічного, культурного й духовного розвитку суспільства, поліпшення добробуту людей, забезпечення національних ін-

тересів, зміцнення міжнародного авторитету і формування позитивного іміджу нашої держави, створення умов для самореалізації кожної особистості. З огляду на визначені пріоритети найважливішим для держави є виховання людини інноваційного типу мислення та культури з урахуванням інноваційного розвитку освіти, запитів особистості, потреб суспільства та держави. Якісна освіта є необхідною умовою забезпечення сталого демократичного розвитку суспільства, формування нових життєвих орієнтирів особистості.

Сучасна медична освіта є процесом безперервного навчання, що включає оновлення й у сфері вищої медичної освіти. Окрім того, далеко не всі запропоновані сьогодні методики активного навчання мають достатнє психолого-педагогічне обґрунтування, однак багато з них успішно застосовуються у викладацькій діяльності [7, 8].

Основним напрямком удосконалення процесу підвищення кваліфікації лікарів акушерів-гінекологів на етапі післядипломної освіти є поступове впровадження сучасних форм навчання. Інтернатура – перший крок до самостійної роботи лікаря, тому важливо, починаючи саме з цього етапу, направляти зусилля молодого спеціаліста до самовдосконалення. Традиційні методи навчання лікарів-інтернів, у першу чергу, направлені на набуття і використання знань шляхом передачі інформації з наступним її впровадженням у конкретних професійних діях згідно з готовим алгоритмом. Такий підхід на сьогодні при підготовці лікарів працює в зв'язку з переходом практичної охорони здоров'я на надання медичної допомоги жінкам відповідно до протоколів МОЗ України [13, 14].

Для реалізації організаційних умов і методологічних підходів, які сприяють підвищенню ефективності навчання лікарів-інтернів та лікарів-курсантів, необхідно виділити ряд завдань [5, 6, 9].

Перш за все, необхідно визначити суть, зміст і структуру дистанційного навчання. Потім необхідно окреслити організаційні умови та методологічні підходи, які сприяють його розвитку на етапі післядипломної освіти [2, 3, 14].

Дистанційне навчання при підготовці лікарів-інтернів, лікарів-курсантів – це інноваційна організація навчального процесу, яка реалізується в специфічній педагогічній системі, яка базується на принципі самостійного навчання лікаря й інтерактивної взаємодії викладача та інтерна або курсанта [2, 3].

Результативність дистанційного навчання на післядипломному етапі освіти лікарів акушерів-

гінекологів значною мірою залежить від таких факторів: ефективної взаємодії викладача і лікаря; відлагодженого активного зворотного зв'язку; в якості попереднього проектування процесу дистанційної освіти та способів керування ним; розробки дидактичних матеріалів. Сучасні комп'ютерні програми дозволяють забезпечити передачу знань і доступ до різнобічної навчальної інформації; і нові технології, такі, як інтерактивні електронні навчальні посібники, мультимедійне забезпечення, мережа «Інтернет», сприяють більш активному долученню лікарів до процесу навчання. Інтерактивні можливості систем доставки інформації дозволяють відлагодити і навіть стимулювати зворотний зв'язок, забезпечити діалог та постійну підтримку, які неможливі в більшості традиційних систем навчання [10–12].

Під час дистанційного зв'язку з лікарями розбираються варіанти рішення ситуаційних задач, умови їх реалізації, що є тренінгом практичної реалізації даної ситуації.

Згідно з робочою програмою зі спеціальності «Акушерство та гінекологія», яка затверджена МОН України, лікарі-інтерни мають години для самостійної позааудиторної підготовки. Але на сьогодні ця підготовка використовується з низьким коефіцієнтом ефективності. Вирішити цю проблему можна деякими шляхами. Насамперед, це підвищення мотивації молодого спеціаліста до самостійної роботи. Можливим варіантом підготовки лікаря-інтерна до заняття може бути створення мультимедійної презентації з потрібної теми з використанням можливостей сучасного програмного забезпечення та мережі «Інтернет» [13].

Важливим у такому методі підготовки до практичних занять є формування навичок самостійної роботи та стимулювання творчого підходу до навчання. По-друге, це створення на базі кафедри комп'ютерних класів, які мають бути забезпечені електронними навчальними та методичними матеріалами: навчальними посібниками, розробленими працівниками кафедри; мультимедійними презентаціями до занять згідно з тематичним планом; фото- та відеоматеріалами; тестовими завданнями як навчального, так і контролюючого типу [4, 7, 8].

Основним завданням вищої школи є підвищення якості підготовки спеціалістів.

Підготовка лікарів включає формування системи професійних теоретичних знань, практичних навичок, умінь для вирішення будь-яких професійних, часом складних, нестандартних завдань.

Для формування системи професійних теоретичних та практичних знань у лікарів-інтернів та лікарів-курсантів у світі широко застосовують ситуаційне моделювання.

Використання у навчальному процесі ситуаційних задач сприяє активності інтернів у практичній роботі, їх професійному розвитку та дисциплінує мислення.

Найбільш визначним є проблемний метод викладання, що передбачає створення ситуаційних задач різного рівня складності [4, 7, 8].

Створений у нашому університеті симуляційний центр дозволяє нашим лікарям-інтернам та курсантам відпрацьовувати практичні навички, алгоритм надання допомоги при ситуаціях, найбільше наближених до реальних в акушерстві та гінекології [4].

Викладачі кафедри акушерства та гінекології факультету післядипломної освіти зацікавилися цим методом навчання і протягом 2016–2017 рр. відвідали акушерські симуляційні центри в містах Вінниці та Івано-Франківську, які були сформовані раніше.

Викладачі отримали з обох симуляційних центрів сертифікати про проходження тренінгів та оволодіння принципами роботи в симуляційному центрі.

Ми запропонували імітаційну методику навчання, яка створена на основі методик рольової гри і стандартизованої пацієнтки. У симуляційному центрі є окремі облаштовані кімнати для вивчення окремих дисциплін: акушерства і гінекології, анестезіології і реанімації, педіатрії, які облаштовані відповідними тренажерами, манекенами. З високотехнологічних тренажерів є: інтерактивний симулятор пологів, інтерактивні манекени новонародженого, гінекологічного та акушерського огляду.

У симуляційному центрі для лікарів-інтернів та курсантів створюються ситуаційні задачі з тем термінальних станів в акушерстві та гінекології. Для вирішення ситуаційної задачі створюється бригада лікарів-інтернів або курсантів із 4–5 чоловік, яка симулює чергову бригаду лікарів, що надає допомогу вагітній жінці в родопомічному закладі. Отже, інтерни поділяються на групи, які імітують бригаду чергового персоналу: «пацієнтка», черговий акушер-гінеколог, відповідальний черговий акушер-гінеколог, ургентний акушер-гінеколог, лікар-анестезіолог, лікар-трансфузіолог, акушерка родзалу, акушерка приймального відділення, анестезистка, операційна сестра, санітарка родзалу, лаборант. «Пацієнтка» отримує завдання – зіграти роль вагітної з гестозом. Розроблено сценарій, який змінюється залежно від дій персоналу. Викла-

дач звертає увагу на вміння лікаря правильно зібрати анамнез, призначити необхідні обстеження, призначити лікування. «Пацієнтка» повинна чітко відповідати на запитання лікаря, не видаючи зайвої інформації. І відповідно до даної акушерської ситуації працює бригада. Викладач оцінює дію лікарів-інтернів та правильність дій персоналу відповідно до клінічних настанов, оцінку їх дій, швидкість реакцій і правильність виконання призначень та маніпуляцій. Дії учасників ситуаційної задачі записуються в реальному часі. Оцінювання проводиться за чітко заданими критеріями. Викладач оцінює кожного з учасників гри. Отже, проведення симуляційних навчань – це безпечне та надійне освітнє середовище для навчання клінічних умінь. В дебрифінговій кімнаті викладач разом з інтернами проводить перегляд виконання завдань кожним учасником та аналізує правильність, етапність надання допомоги. Функціональні тренажери забезпечували моментальну та об'єктивну інформацію щодо правильності виконання ключових прийомів. Все це в комплексі дозволяло ефективно тренувати і закріплювати навички індивідуальної та спільної роботи. Одночасно аналізують не тільки навички надання медичної допомоги, але й комунікативні навички.

Отже, після завершення всіх дій ситуаційної задачі всі лікарі, які брали участь і які спостерігали збоку, збираються у залі та переглядають відео із наступним обговоренням кожного етапу та дії надання медичної допомоги. Викладач робить зауваження та висновки. Всі учасники проведення симуляційного завдання отримують справжні емоційні переживання та задоволення від пережитого.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Якість підготовки лікарів-інтернів та курсантів залежить від багатьох факторів, як від налагодженості навчального процесу на кафедрі,

компетентності викладачів, зацікавленості лікарів-інтернів та курсантів у навчальному процесі, так і від матеріальної бази кафедри, допоміжних структур університету, матеріальної бази лікарні, де проходять підготовку лікарі-інтерни та курсанти на очному циклі навчання.

Таким чином, завданням сучасної освіти в підготовці майбутніх фахівців є використання як рутинних, так і інноваційних методологій навчання. Використовуючи значний досвід попередньої викладацької роботи, кафедра активно працює над впровадженням дистанційного навчання. Завданням дистанційного навчання на післядипломному етапі освіти лікарів-інтернів та лікарів-курсантів акушерів-гінекологів є самостійна цілеспрямована робота з використанням сучасних ІТ, ефективність яких залежить від методологічно грамотного побудованого викладачем навчального процесу та інформаційно-комунікаційних можливостей закладу вищої освіти.

Активне використання симуляційного центру для формування «стійкого» алгоритму надання невідкладної допомоги при різних термінальних станах в акушерстві та гінекології у лікарів-інтернів та курсантів сприяє ефективному підвищенню рівня кваліфікації як на ментальному, так і на практичному рівнях.

Зважаючи на європейський вектор розвитку, майбутня система охорони здоров'я в Україні має бути узгоджена з європейськими принципами.

Перспективами щодо розвитку вищої медичної освіти України є постійне підвищення якості освіти, оновлення її змісту та форм організації навчально-виховного процесу, розвиток освіти як державно-суспільної системи; піднесення вищої освіти України до рівня вищої освіти розвинутих країн світу та інтеграції її у міжнародне науково-освітнє співтовариство.

Список літератури

1. Артющенко В. В. Симуляційне навчання в медицині: міжнародний та вітчизняний досвід / В. В. Артющенко // Одеський медичний журнал. – 2015. – № 6 (152). – С. 67–74.
2. Ващенко В. Ю. Дистанционная форма обучения. История. Проблемы. Перспективы развития [Электронный ресурс] / В. Ю. Ващенко, В. А. Скляров, К. О. Козяков // Вісник Східноукраїнського національного університету імені В. Даля : електронне наукове фахове

видання. – 2009. – № 6Е. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/vsunud/2009-6E/Index.htm>.

3. Вороненко Ю. В. Дистанційне навчання в режимі on-line: нові можливості для професійного розвитку, нові перспективи / Ю. В. Вороненко // Український медичний часопис. – 2011. – № 3.

4. Дистанційне навчання – вимушений захід чи вимога часу (на прикладі Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ

України)? / М. М. Корда, А. Г. Шульгай, А. І. Машталір, А. В. Чорномидз // Медична освіта. – 2021. – № 2. – С. 35–40.

5. Кінаш Н. М. Напрямки реорганізації вищої медичної освіти в Україні / Н. М. Кінаш // Архів клінічної медицини. – 2015. – № 2. – С. 77–80.

6. Култаєва М. Д. Освітня євроінтеграція чи конститування європейського освітнього простору? / М. Д. Култаєва // Педагогіка і психологія. – 2015. – № 4. – С. 23–29.

7. Лесневська К. В. Розвиток іншомовної комунікативної компетенції у контексті рекомендацій Ради Європи з мовної освіти [Електронний ресурс] / К. В. Лесневська // Наук. зап. Нац. ун-ту «Острозька академія». Серія «Філологічна». – 2016. – Вип. 62. – С. 196–198. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2016_62_72.

8. Леу С. Зв'язок професійної освіти і ринку праці: європейські перспективи / С. Леу // Проф.-техн. освіта. – 2017. – № 1. – С. 60–61.

9. Муравьев К. А. Симуляционное обучение в медицинском образовании – переломный момент / К. А. Муравьев, А. Б. Ходжаян, С. В. Рой // Фундаментальные исследования. – 2011. – № 10, ч. 3. – С. 534–537.

10. Некряч А. Реалізація освітніх стандартів ЮНЕСКО – запорука входження України в європейський

цивілізаційний простір / А. Некряч // Вища школа. – 2016. – № 3. – С. 11–22.

11. Попова Л. Д. Перспективи використання симуляційних технологій на теоретичних кафедрах / Л. Д. Попова, О. А. Наконечна, С. О. Стеценко // Симуляційне навчання в системі підготовки медичних кадрів : матеріали І навч.-метод. конф., присвяченої 212-й річниці від дня заснування ХНМУ. – Х., 2016. – С. 134–136.

12. Проблеми та перспективи вищої медичної освіти у реалізації Національної стратегії реформування системи охорони здоров'я України / В. М. Мороз, Ю. Й. Гумінський, Л. В. Фоміна, Т. Л. Полєся // Проблеми та перспективи вищої медичної школи у розробці та реалізації національної стратегії побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015–2025 рр. : тези доповідей. – 2015. – С. 1–6.

13. Про удосконалення післядипломної освіти лікарів : наказ МОЗ України від 10.12.2010 р. № 1088.

14. Танцюра Л. Д. Аудит оцінки лікарями дистанційної форми навчання на етапі післядипломної освіти / Л. Д. Танцюра, І. В. Кисельова, А. В. Біляєв // Медична освіта. – 2020. – № 4. – С. 100–104.

References

1. Artiomenko, V.V. (2015). Symuliatsiynе navchannia v medytsyni: mizhnarodnyi ta vitchyzniani dosvid [Simulation in medical education: international and national experience]. *Odeskyi medychnyi zhurnal – Odesa Medical Journal*, 6(152), 67-74 [in Ukrainian].

2. Vashchenko, V.Yu., Sklyarov, V.A., & Kozyakov, K.O. (2009). Distantcionnaya forma obuchennya. Istoriya. Problemy. Perspektivy razvitiya [Distance learning form. History Problems. Prospects for development]. *Visnyk Shkhydnooukrayinskoho natsionalnoho universytetu imeni V. Dalya – Bulletin of V. Dal East-Ukrainian National University*, 6E. Retrieved from: <http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/vsuvus/2009-6E/Index.htm> [in Russian].

3. Voronenko, Yu.V. (2011). Dystantsiynе navchannya v rezhymi on-line: novi mozhlyvosti dlya profesiynoho rozvytku, novi perspektyvy [On-line distance learning: new opportunities for professional development, new perspectives]. *Ukrayinskyi medychnyy chasopys – Ukrainian Medical Journal*, 3 [in Ukrainian].

4. Korda, M.M., Shulgai, A.G., Mashtalir, A.I., & Chornomidz, A.V. (2021). Dystantsiynе navchannya – vymushennyi zakhid chy vymoha chasu (na prykladi Ternopil'skoho natsionalnoho medychnoho universytetu imeni I. YA. Horbachevskoho MOZ Ukrayiny)? [Distance learning – a forced measure or a requirement of time (on the example of I. Horbachevsky Ternopil National Medical University, Ministry of Health of Ukraine)?]. *Medychna osvita – Medical Education*, 2, 35-40 [in Ukrainian].

5. Kinash, N. (2015). Napryamky reorhanizatsiyi yshchoyi medychnoyi osvity v Ukrayini [Directions of Reorganization of Higher Medical Education in Ukraine]. *Arkhiv klinichnoyi medytsyny – Archive of Clinical Medicine*, 2, 77-80 [in Ukrainian].

6. Kul'taeva, M.D. (2015). Osvitnya yevrointehratsiya chy konstytuyuvannya yevropeyskoho osvitnioho prostoru? [Educational European integration or constitution of the European educational space?]. *Pedahohika i psykholohiya – Pedagogy and Psychology*, 4, 23-29 [in Ukrainian].

7. Lesnevskaya, K.V. (2016). Rozvytok inshomovnoyi komunikatyvnoyi kompetentsiyi u konteksti rekomendatsiy Rady Yevropy z movnoyi osvity [Development of foreign language communicative competence in the context of the recommendations of the Council of Europe on language education]. *Nauk. zap. Nats. un-tu «Ostrozka akademiya». Seriya «Filolohichna» – Proceedings National Un-th «Ostroh Academy». Series «Philological»*, 62, 196-198. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2016_62_72 [in Ukrainian].

8. Leu, S. (2017). Zvyazok profesiynoyi osvity i rynku pratsi: yevropeyski perspektyvy [Communication of vocational education and the labor market: European perspectives]. *Prof.-tekhn. osvita – Vocational and Technical Education*, 1, 60-61 [in Ukrainian].

9. Muravev, K.A., Khodzhayan, A.B., & Roy, S.V. (2011). Simulyatsionnoe obuchenie v meditsynskom obrazovanii – perelomnyy moment [Simulation training in me-

dical education – a watershed moment]. *Fundamentalnye issledovaniya – Fundamental Research*, 10(3), 534-537 [in Russian].

10. Nekhryach, A. (2016). Realizatsiya osvithnikh standartiv YUNESKO – zaporuka vkhodzhennya Ukrainy v yevropeyskyy tsyvilizatsiynyy prostir [Implementation of educational standards of UNESCO - a guarantee of Ukraines entry into the European civilization space]. *Vyshcha shkola – Higher School*, 3, 11-22 [in Ukrainian].

11. Popova, L.D., Nakonechna, O.A., & Stetsenko, S.O. (2016). Perspektyvy vykorystannia symuliatyynnykh tekhnolohiy na teoretychnykh kafedrah [Prospects for the use of simulation technologies in theoretical departments]. *Symulyatsiine navchannya v systemi pidhotovky medychnykh kadriv: materialy L navchalno-metodychnoi konferentsii, prysviachenoi 212-iy richnytsi vid dnia zasnovannia KhNMU – Simulation training in education of medical personnel, materials of L educational conference dedicated to 212 anniversary of the founding KhNMU*. Kharkiv [in Ukrainian].

12. Moroz, V.M., Guminsky, Yu.I., Fomina, L.V., & Polesya, T.L. (2015). Problemy ta perspektyvy vyshchoyi medychnoyi osvity u realizatsiyi Natsionalnoyi stratehiyi

reformuvannya systemy okhorony zdorovya Ukrainy [Problems and prospects of higher medical education in the implementation of the National strategy of reforming the health care system of Ukraine]. *Problemy ta perspektyvy vyshchoyi medychnoyi shkoly u rozrobtsi ta realizatsiyi natsionalnoyi stratehiyi pobudovy novoyi systemy okhorony zdorovya v Ukraini na period 2015–2025: tezy dopovidey – Problems and Prospects of the Higher Medical School in the Development and Implementation of the National Strategy for the Construction of a New Health Care System in Ukraine for the Period 2015-2025: Theses of Reports* [in Ukrainian].

13. Nakaz MOZ Ukrainy Pro udoskonalennya pislyadyplomnoyi osvity likariv vid 10.12.2010 r. № 1088 [Order of the Ministry of Health of Ukraine On the Improvement of Postgraduate Education of Physicians dated 10.12.2010 No. 1088] [in Ukrainian].

14. Tantsiura, L.D., Kyselova, I.V., & Biliaiev, A.V. (2020). Audyt otsinky likaryamy dystantsiynoyi formy navchannya na etapi pislyadyplomnoyi osvity [Audit of evaluation of distance learning by doctors at the stage of postgraduate education]. *Medychna osvita – Medical Education*, 4, 100-104 [in Ukrainian].

Отримано 08.02.22
Рекомендовано 15.02.22

Електронна адреса для листування: arag_kaf@ukr.net